

La primera cobla de sardanes sabadellenca

Cobla "Els Fatxendes"

per Jaume Nonell i Juncosa

L'any 1905, amb la presència a la Festa Major de Sabadell de la prestigiosa cobla empordanesa "La Principal de Perelada", les sardanes comencen a arrelar a la nostra ciutat. Fins aleshores només n'hi havien a les ballades de Festa Major, que comptaven amb escàs nombre de dansaires.

Les festes organitzades per l'Orfeó de Sabadell -fundat poc temps abans- per celebrar el seu creixent èxit, el dia 27 de maig, de 1906, van comptar amb la participació d'una cobla empordanesa. La bona acollida que tingueren ja les ballades, va propiciar que tot seguit en el si del Centre Català es constituís la "Secció Propagandista de les Sardanes", que organitzà cursets d'ensenyament a ballar sardanes i festes socials en les quals la nostra dansa era puntejada amb delit pel jovent. Un concurs de sardanistes organitzat per l'esmentada entitat per la Festa Major de 1906 assolí un èxit extraordinari.

El nombre de cobles existents en les comarques properes a Sabadell era molt reduït en aquells temps. Tant és així que les audicions solament es feien amb cobla si es podia comptar amb els serveis de formacions gironines o d'alguna de les poques existents a Barcelona. Majoritàriament, doncs, eren orquestres, quintets, etc., i fins i tot un pianista sol, els qui s'encarregaven de la part musical de les ballades de sardanes, lògicament amb instruments diferents dels típics de la cobla.

En el clima d'eufòria sardanista de 1906, augmentat per la creació d'una nova entitat, la "Secció del Foment de la Sardana" de la Joventut Regionalista el gener de 1909, es comença a parlar a principis del mateix any, que la reputada orquestra local "Els Fatxendes" es constituís també com a cobla.

La "Secció Propagandista" s'encarregà de reunir els diners, mitjançant una subscripció on hi trobem majoria de noms representatius de l'alta burgesia sabadellenca, com Baygual, Brujas, Gorina, Bedós, Turull, Llonch, etc.

La quantitat reunida fou de 717,5 pts. i l'import dels instruments va pujar 850 pts. La diferència fou avançada per la pròpia Secció, però els professors dels "Fatxendes" havien de reintegrar aquesta quantitat mitjançant contractes gratuïts en les festes organitzades per la Secció, les quals per exprés desig dels

Concurs local de sardanistes a la Plaça Pi i Margall (Plaça Sant Roc), el dia 2 de febrer de 1908. La part musical fou encomanada a la cobla "Els Fatxendes" (Foto cedida per Rafael i Lluís Subirana).

propis donants, havien de ser públiques i gratuïtes en benefici de l'esplendor de Sabadell.

La cobla "Els Fatxendes" es presentava públicament el diumenge 21 de juliol de 1907, en un festival organitzat amb aquest motiu al Camp de Sports. Interpretaren les sardanes: "Roselles", "Records de l'infantesa", "Espurnes d'or" i "Crit de Pàtria" de Josep Serra, i "Festa campestre" i "Lluny de la Pàtria", del seu propi director, Cassià Casademont.

Sorgiren algunes desavinences entre els professors dels "Fatxendes", sobre la forma de reintegrar l'import dels instruments, però el director Casademont va aconseguir que els músics paguessin, d'una sola vegada i en efectiu, el seu import. La "Secció Propagandista" pogué celebrar 16 ballades públiques i gratuïtes, des del debut dels "Fatxendes" fins al juny de 1908. Mitja audició costava 30 pts., i 60 una de sencera.

La vida dels "Fatxendes" com a cobla fou curta. L'última referència que hem trobat fou la seva participació en un festival de sardanes i cors al Pla de l'Amor, del Bosc de Can Feu, el 28 de

juny de 1908, amb la presència d'unes 4.000 persones.

Cal suposar que fou difícil als músics dels "Fatxendes" adaptar-se a les tenores i els tibles. En aquells anys sols existia una cobla de sardanes a les comarques barcelonistes, la cobla "Sureda", de Barcelona, creada l'any 1906, amb un bon nombre de músics gironins. La sardana, nascuda a terres ampurdaneses, tot just començava a arrelar a les nostres comarques. Hem d'esperar a l'any 1920 perquè Sabadell torni a tenir una cobla pròpia: "La Principal del Vallès".

Aquest escrit ha estat confeccionat en bona part, amb referències publicades en els diaris de l'època, bàsicament de la "Revista de Sabadell". Han estat en va els esforços orientats a poder completar aquesta informació, puix que ni tan sols Ramon Tarragó (A.C.S.), ni Joan Ollé, membres dels "Fatxendes" durant molts anys, havien sentit parlar de l'esmentada cobla. No cal dir que fóra molt ben rebuda qualsevol nova aportació que permetés de completar aquesta parcel·la de la història del sardanisme sabadellenc. ●